

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФИНАНСОВО – СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол №/ дата): 2/06.03.2020

Приета от КС (протокол №/ дата): 6/24.02.2020

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Христина Благойчева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦ.: “СЧЕТОВОДСТВО НА ОСИГУРИТЕЛНИТЕ ФОНДОВЕ”

ЗА СПЕЦ. “Социална сигурност и застраховане“ ; ОКС “Бакалавър”

- редовно обучение;

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4 ; СЕМЕСТЪР: 7

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 210 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 7

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ	ОБЩО (часове)	СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове).
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ в т.ч.:		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия)	45	3
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	135	-

Изготвили програмата:

1.
(доц. д-р Н. Попова)

2.
(гл. ас. д-р П. Захариев)

Ръководител катедра:
"Счетоводна отчетност" (доц. д-р Сл. Генов)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Счетоводство на осигурителните фондове” е специална надграждаща счетоводна дисциплина, която е базирана върху знанията, придобити от студентите в специалност „Социална сигурност и застраховане” от Икономически университет-Варна по предходно изучавани счетоводни дисциплини от общ характер. В резултат на изучаване на дисциплината студентите придобиват специални знания, допълващи тези дисциплини, а това разширява обхвата на техните умения и дава съществено предимство при последваща реализация в стопанската практика.

Дисциплината има за цел да запознае студентите с особеностите в отчетността за осигурителните фондове в публичния и частния сектор. По-конкретно, разглежда се отчетността на Националния осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса, пенсионноосигурителните дружества и пенсионните фондове. Извършен е обзор на прилаганата нормативна уредба в областта социалното и здравното осигуряване. Акцентирано е върху основните принципи на отчетността в бюджетните предприятия, респ. пенсионните предприятия, технологията за набиране на счетоводна информация, основните отчетни обекти, специфични за посочените предприятия, както и върху счетоводните процедури по отразяване на специфичните операции с тях. В частност е обърнато специално внимание върху особеностите при отчитане на специфичните приходи, трансфери и разходите на НОИ и НЗОК, на реда за годишно счетоводно приключване и изготвяне на годишен финансов отчет. Разглежда се отчитането на специфичните стопански операции в пенсионноосигурителните дружества и пенсионните фондове, елементите на годишния финансов отчет на посочените предприятия, както и съдържанието на отчетите за целите на финансовия надзор.

Семинарните занятия по дисциплината имат практико-приложна насоченост, като чрез решаването на задачи, тестове и казуси студентите получават възможност за пряка адаптация към действащата практика при тяхната последваща реализация след дипломирането.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
	1. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОСИГУРИТЕЛНАТА СИСТЕМА. ОСНОВИ НА ОТЧЕТНОСТТА ЗА ОСИГУРИТЕЛНИТЕ ФОНДОВЕ В ПУБЛИЧНИЯ И ЧАСТНИЯ СЕКТОР.	2	2	
1.1.	Обща характеристика на социалното и здравното осигуряване.			
1.2.	Осигурителните фондове в системата на Националния осигурителен институт (НОИ) и системата на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК). Нормативна уредба. Методология на отчетността при бюджетните организации.			
1.3.	Юридическа обособеност на частно управляваните пенсионни фондове - основен принцип при организацията на отчетността.			

2. ОСОБЕНОСТИ ПРИ ОТЧИТАНЕТО НА АКТИВИТЕ И ПАСИВИТЕ В НОИ И НЗОК		6	7	
2.1.	Особености при отчитането на активите в НОИ и НЗОК			
2.2.	Особености при отчитането на пасивите в НОИ и НЗОК			
3. ОТЧИТАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИТЕ ПРИХОДИ И ТРАНСФЕРИ В НОИ И НЗОК		4	6	
3.1.	Характеристика на приходите и трансферите като обект на счетоводно отчитане			
3.2.	Особености при отчитането на приходите и трансферите в НОИ и НЗОК			
4. ОТЧИТАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИТЕ РАЗХОДИ В НОИ И НЗОК		4	6	
4.1.	Концепция за разходите в отчетността на публичния сектор			
4.2.	Счетоводно отчитане на разходите в НОИ и НЗОК			
5. ГОДИШНО СЧЕТОВОДНО ПРИКЛЮЧВАНЕ В НОИ И НЗОК. РЕД ЗА СЪСТАВЯНЕ И ПРЕДСТАВЯНЕ НА ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ		2	3	
5.1.	Годишно счетоводно приключване на отчетността в бюджетните организации			
5.2.	Съдържание и ред за съставяне и представяне на годишния финансов отчет			
5.3.	Консолидация на отчетните данни в публичния сектор			
6. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОТЧЕТНОСТТА В ПЕНСИОННО-ОСИГУРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА И ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ		2	3	
6.1.	Особености на отчетността на пенсионноосигурителните дружества и пенсионните фондове. Нормативна уредба			
6.2.	Организация на синтетичното и аналитичното отчитане на основните отчетни обекти			
7. ОТЧИТАНЕ НА ХАРАКТЕРНИТЕ СТОПАНСКИ ОПЕРАЦИИ В ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА		2	3	
7.1.	Специфика на разчетните отношения на пенсионноосигурителните дружества с трети лица			
7.2.	Счетоводно отчитане на разчетите с пенсионните фондове и на специфичните договорни взаимоотношения			
7.3.	Същност и нормативна регламентация на пенсионните резерви			
7.4.	Счетоводно отчитане на пенсионните резерви			
8. ОТЧИТАНЕ НА ХАРАКТЕРНИТЕ СТОПАНСКИ ОПЕРАЦИИ В ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ		2	6	
8.1.	Отчитане на получаваните осигурителни вноски			
8.2.	Отчитане на процеса на управление на активите на пенсионните фондове			
8.3.	Отчитане на таксите, разпределеният нетен доход и резервите			

8.4.	Отчитане на изплащането на допълнителни пенсии на пенсионирани лица			
9. ОЦЕНКА НА АКТИВИТЕ И ПАСИВИТЕ НА ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ		2	3	
9.1.	Правила за оценка на активите и пасивите на пенсионните фондове			
9.2.	Определяне стойността на нетните активи на фонда и стойността на един дял			
10. ГОДИШНО СЧЕТОВОДНО ПРИКЛЮЧВАНЕ И ГОДИШНИ ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ НА ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА И НА ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ		2	3	
10.1.	Етапи на годишното счетоводно приключване при пенсионноосигурителните дружества			
10.2.	Съдържание на годишните финансови отчети на пенсионноосигурителните дружества			
10.3.	Етапи на годишното счетоводно приключване при пенсионните фондове			
10.4.	Съдържание на годишните финансови отчети на пенсионните фондове			
11. ФИНАНСОВ НАДЗОР ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА НА ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА И ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ.		2	3	
11.1.	Нормативни изисквания относно: капиталова адекватност на дружествата, ликвидни активи на дружествата и фондовете, инвестиране на активите на фондовете			
11.2.	Изготвяне на отчети и справки за целите на финансовия надзор			
Общо:		30	45	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Домашна работа - писмена по зададена задача	1	35
1.2.	Курсова работа по зададена тема	1	35
1.3.	Контролна работа - писмена по зададена конкретна задача и/или тест	1	20
Общо за семестриален контрол:		3	90
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит - класически писмен с 2 изтеглени на лотариев принцип въпроса и решаване на задача и/или тест	1	45
Общо за сесиен контрол:		1	45
Общо за всички форми на контрол:		4	135

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА

1. Захариев, П. и к-в, Бюджетно счетоводство, първо издание, изд. "Гея Принт", Варна, 2015г.
2. Захариев, П., Попова-Йосифова, Н., Счетоводство на застрахователните и пенсионноосигурителните предприятия, Варна, "Гея Принт", второ допълнено и преработено издание, 2011г.
3. Захариев, П. и к-в, Сборник от задачи и тестове по бюджетно счетоводство, първо издание, изд. "Гея Принт", Варна, 2015г.
4. Захариев, П., Попова-Йосифова, Н. и др., Сборник от задачи и тестове по счетоводство на застрахователните и пенсионноосигурителните предприятия, Варна, "Гея Принт", второ допълнено и преработено издание, 2011г.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА

1. Баташки, Г. и к-в, Приложни аспекти на счетоводството на предприятията от публичния сектор, списание „Диалог”, ИНИ, Извънреден тематичен I, август 2012г.
2. Билбилева, Ел., Наръчник на бюджетния счетоводител 2014г., изд. „Ада софт”, София, 2014г.
3. Георгиева, Д., „Приложимата база на отчетността в публичния сектор”, сп. „Икономическа мисъл”, бр. 5/2016 г.
4. Захариев, П. Годишно счетоводно приключване и изготвяне на годишния финансов отчет на бюджетните предприятия за 2008г., статия, “Наръчник на счетоводителя”, бр.1/2009г., изд. “Плуто-1”, Пловдив, с.26-40
5. Захариев, П. Специфични особености и характерни принципи на отчетността в организациите от публичния сектор в Р България (Specific features and principles of accounting in public sector organizations in the Republic of Bulgaria), доклад (статия), Международна научно-практическа конференция „Наука и образование” („Science and education”), Нюрнберг, Германия (Nuremberg, Germany), 25 декември 2017 г., научно списание "ЕКОНОМИКА И ФИНАНСИ", сборник SCIENCE AND EDUCATION Collection of scientific articles Verlag SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland/2017, с. 240-244
6. Маринова, Р. Особенности на организацията на годишното счетоводно приключване в бюджетните организации. – Известия на Съюза на учените – Варна, бр.2, 2016 г., с. 166-179.
7. Попова, Н. Счетоводно отчитане на някои стопански операции в пенсионноосигурителните дружества и пенсионните фондове. Списание "ИЗВЕСТИЯ НА ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ -ВАРНА", книга 1, 2003г., стр. 66-77.
8. Попова, Н. Неточности в нормативната уредба на пенсионноосигурителните дружества и пенсионните фондове. Списание "ДАНЪЧНА ПРАКТИКА. Счетоводство. Финанси на фирмата", № 4, 2003г., стр. 37-39.
9. Попова, Н. Несъответствия в нормативната уредба относно капитала и ликвидността на пенсионноосигурителните дружества. Списание "ДАНЪЧНА ПРАКТИКА. Счетоводство. Финанси на фирмата", № 5, 2003г., стр. 33-36.
10. Попова-Йосифова, Н., Проблеми при отчитането на специфичните резерви в пенсионноосигурителните дружества и пенсионните фондове. Научна конференция на тема:

“Счетоводство, анализ и контрол – теория и практика”, Варна, 11.05.2007 г. Сборник с доклади, с. 69- с. 75.

11. Попова-Йосифова, Н., Годишното счетоводно приключване в бюджетните организации за 2014 г. Наръчник на икономиста, №1/2015 г., Издателство „Плутон-1”-Пловдив, с. 61-73
12. Цветанова, М., Бакърджиева, Т., Промени в счетоводното отчитане на бюджетните организации през 2014г., изд. „Интеринтелект”, София, 2014г.
13. Фесчиян, Д., Отклонения от фундаменталните счетоводни принципи в счетоводната система на предприятията от публичния сектор, доклад пред международна конференция на ФСФ при УНСС, София, октомври, 2012г.

НОРМАТИВНА УРЕДБА

1. Кодекс за социално осигуряване, обн. ДВ бр.110 от 1999, посл. изм. бр.35 от 2019 г.
2. Закон за Комисията за финансов надзор, обн. ДВ бр. 8 от 2003, посл. изм. и доп. ДВ, бр. 42 от 2019 г.
3. Закон за публичните финанси, ДВ, бр. 15/15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.
4. Закон за здравното осигуряване, обн. ДВ. бр.70 от 19 Юни 1998г., посл. изм. бр. 99 от 2019 г.
5. БДС 91-00-0292 (0401-1397)/01.09.2000г., МФ, БНБ, относно прилагане на системата “Единна сметка”
6. БДС № 07/09.02.2001г. за утвърждаване сметкоплан на бюджетните предприятия и ръководство за неговото приложение, Министерство на финансите, Дирекция “Бюджет и държавно съкровище”
7. БДС №5/19.03.2002г. относно годишното счетоводно приключване на бюджетните предприятия за 2001г., отчитане на определени операции през 2002г. и промени в Сметкоплана на бюджетните предприятия
8. ДДС № 01/23.06.2003г. относно въвеждането и прилагането от 01.07.2003г. на схема за централизирано разплащане на осигурителни вноски за бюджетните предприятия съгласно §§ 25 и 26 от ЗДБРБ за 2003г., Министерство на финансите, Дирекция “Държавно съкровище”
9. ДДС № 20/14.12.2004г. относно прилагането на Националните счетоводни стандарти от бюджетните предприятия
10. ДДС №14/30.12.2013г. относно приемане на сметкоплан на бюджетните организации
11. ДДС №8/16.09.2014г. Допълнителни пояснения относно отчитането на определени операции, активи и пасиви в контекста на прилагането на Сметкоплана на бюджетните организации
12. ДДС №17/18.12.2014г. относно Единната бюджетна класификация за 2015г.
13. ДДС №5/14.04.2015г. относно промени в наименованията на някои сметки от сметкоплана и промени в отчитането на приходите от дивиденди и някои други операции
14. Заповед № 81/29.01.2002г. на МФ за утвърждаване елементите на годишния финансов отчет на бюджетните предприятия, ДВ бр. 13/05.02.2002 г.
15. Международни счетоводни стандарти за публичния сектор, ИФАК, 2001-2009г.
16. Наредба за попечителските съвети на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за консултативните съвети на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, обн. ДВ бр. 19/01.03.2005 г.

17. Наредба № 3/24.09.2003 г. за реда и начина за промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните средства на осигурено лице от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, обн. ДВ бр. 90/10.10.2003 г., посл. изм. ДВ бр. изм., бр. 94 от 13.11.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.
18. Наредба № 9/19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял, за изчисляване и съпоставяне на доходността от инвестиционните имоти и за изискванията към воденето на индивидуалните партии, обн., ДВ, бр. 109 от 2003 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 13.11.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.
19. Наредба № 10/26.11.2003 г. за изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество, към неговата оздравителна програма и към минималните ликвидни средства на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване, обн. ДВ, бр. 109 от 2003 г., посл. изм. и доп., бр. 41 от 2019 г.
20. Наредба № 12/10.12.2003 г. за начина и реда за определяне на минималната доходност при управление на активите на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване, за покриване на разликата до минималната доходност и за формиране и използване на резервите за гарантиране на минималната доходност, обн. ДВ, бр. 110 от 2003 г., посл. изм. ДВ бр. 50 от 15.06.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.
21. Наредба № 17/07.07.2004 г. за документите, които са необходими за издаване на разрешение за преобразуване на пенсионноосигурително дружество и на фонд за допълнително пенсионно осигуряване и за изискванията към плановете по чл. 327, ал. 1, т. 3 и чл. 336, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване, обн. ДВ бр. 65/27.07.2004 г., посл. изм. бр. 41 от 21.05.2019 г.
22. Наредба № 19/08.12.2004 г. за реда за създаване на пенсионни резерви от пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, обн. ДВ, бр. 110 от 2004 г., изм., ДВ бр. 18 от 27.02.2018 г., в сила от 27.02.2018 г.
23. Наредба № 29/12.07.2006 г. за минималното ниво на кредитните рейтинги на банките и за определяне на държавите, международните финансови организации, пазарите и индексите на тези пазари съгласно чл. 176, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване, обн. ДВ бр. 62/01.08.2006 г., посл. изм. ДВ бр. 94 от 13.11.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.
24. Наредба № 33/19.09.2006 г. за индивидуалните заявления за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд, обн. ДВ бр. 83/13.10.2006 г., посл. изм. ДВ бр. бр. 41 от 21.05.2019 г.
25. Наредба № 34 /04.10.2006 г. за условията за сключване на сделки за намаляване на инвестиционния риск, свързан с активите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване и за изискванията и ограниченията към тези сделки - обн., ДВ, бр. 86 от 2006 г., посл. изм. и доп., ДВ бр. 41 от 21.05.2019 г.
26. Наредба № 47/11.07.2012 г. за изискванията към информационните системи на пенсионноосигурителните дружества – обн. ДВ бр. 57/27.07.2012 г., в сила от 28.07.2013 г., изм., бр. 94 от 13.11.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.

27. Наредба № 52 от 21.10.2016 г. за реда и начина за отчисляване на инвестиционната такса, събирана от пенсионноосигурителните дружества при управлението на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, обн. ДВ, бр. 87 от 04.11.2016 г.; изм. и доп., ДВ бр. 31 от 10.04.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.
28. Наредба № 56 от 4.01.2018 г. за минималното съдържание на инвестиционните политики на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, обн., ДВ, бр. 6 от 16.01.2018 г., посл. изм. бр. 41 от 21.05.2019 г.
29. Наредба № 57 от 16.01.2018 г. за изискванията към годишния доклад за професионалната схема и за реда и начина за предоставяне на данни за управлението на професионална схема на чуждестранно предприятие осигурител, обн., ДВ, бр. 10 от 30.01.2018 г., посл. изм. бр. 41 от 21.05.2019 г.
30. Наредба № 59 от 04.04.2018 г. за функциите и задълженията на звената, службите и лицата, осъществяващи управление на риска, вътрешен контрол и вътрешен одит в пенсионноосигурителните дружества, обн. ДВ, бр. 34 от 20.04.2018 г., в сила от 19.11.2018 г., изм. и доп., бр. 41 от 21.05.2019 г.
31. Наредба № 60 от 2.05.2018 г. за изискванията към документите по чл. 122а, ал. 1, т. 6 и 11, по чл. 145, ал. 1, т. 3, 7, 8 и 10 и по чл. 218, ал. 2, т. 3, 7, 8 и 11 от Кодекса за социално осигуряване за издаване на пенсионна лицензия и на разрешение за управление на пенсионен фонд, обн., ДВ, бр. 39 от 11.05.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.
32. Наредба № 61 от 27.09.2018 г. за изискванията към рекламните и писмените информационни материали и страниците в интернет на пенсионноосигурителните дружества - обн. - ДВ, бр. 84 от 12.10.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.; изм. и доп., бр. 41 от 21.05.2019 г.
33. Наредба № 62 от 30.10.2018 г. за реда за съхраняване, използване и унищожаване от пенсионноосигурителните дружества на документите и данните, свързани с дейността по допълнително пенсионно осигуряване - обн. - ДВ, бр. 94 от 13.11.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.
34. Наредба № 63 от 08.11.2018 г. за изискванията към съдържанието, периодичността на изготвяне и сроковете за представяне на отчетите за надзорни цели на пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове - обн. - ДВ, бр. 95 от 16.11.2018 г., в сила от 19.11.2018 г.
35. Наредба № 64 от 29.11.2018 г. за изискванията към лицата по чл. 344, ал. 2, т. 2 от Кодекса за социално осигуряване и реда и начина за назначаването им - обн. - ДВ, бр. 102 от 11.12.2018 г., в сила от 11.12.2018 г.
36. Международни счетоводни стандарти
37. Примерен сметкоплан за студенти от ИУ-Варна